Q. D. B. V.

EXERCITATIONEM INAUGURALEM
DE

EPILEPSIA,

AUTORITATE
GRATIOSISSIMI MEDICORUM ORDINIS
PRÆSIDE,
RECTORE MAGNIFICO
D. JO. GOTHOFREDO BERGERO,

ANAT. AC BOTANICÆ PROF.
PUBL. ET COLLEGII MEDICI
h. t. DECANO,
PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO MAXIMOPERE COLENDO,
PRO LICENTIA,
SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES AC PRIVILEGIA
RITE CONSEQVENDI
P. P.
CHRISTIANUS ETZLERUS,

SCHLIEBENS. SAXO.

A. O. R. cIↄ Iↄc. XC. AD D. XXIII. APRIL.
HORIS ANTE ET POST MERIDIEM SOLITIS.

WITTENBERGÆ,
Charact. MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

DE

EPILEPSIA

EXERCITATIO INAUGURALIS.

I.

AFfectionem illam, qva æger prehenſus, violenta totius corporis, aut qvarundam partium, convulſione concutitur, læſis una interceptisqve ſenſuum pariter ac mentis functionibus, ἐπιληψίαν Græci nuncupant. Latinis morbus caducus, a cadendo, & comitialis dicitur, qvod, autore *Celſo*, laborantes in comitiis, offenſo ob multitudinis conſpectum cerebro, manifeſtabantur, dirimebanturq; ea, qvo die qvis concidiſſet. Sunt tamen & alia plura nomina, qvibus membrum affectum & magnitudo morbi ac vehementia denotatur: Nam divinus *Apulejo* & ſacer *Tralliano* vocatur, forte, qvod ſacram corporis partem mentisq; qvæ longe ſanctisſima, ſedem occupet ac difficulter & vix hu-

mana ope qveat tolli. Qvas ob cauſas etiam major & ſonticus atq; Herculeus appellatur, multisq; aliis nominibus venit, qvæ cuncta hoc loco perſeqvi noſtri non permittit inſtituti ratio.

II.

Satis autem notum atq; laborioſum hoc morbi genus eſt, ac triſte ipſius invaſionis ſpectaculum: turpis & ejus ſolutio. Nulli quidem ætati parcit, maxime autem pueritiæ familiaris eſt & prima ac molliori ætate viget; qvamobrem *Lucretio* primus & *Hippocrati* puerilis morbus audiit. Interdum ſubito & præter opinionem invadit, ſæpius vero infauſti qvidam præcurſores acceſsionem ejus atqve propinqvitatem annunciant. Capitis nimirum dolor atqve gravitas, pallor faciei, hebetudines ſenſuum & inſolens vel paulo ante geſtorum oblivio, mensqve ſuſpenſa, anxia & triſtis, inſolitus pavor, vertigo & longiores vigiliæ, aut plurimus, ſed inanis ſomnus, turbulentæqve inſomniorum imagines, præludere ut plurimum ſolent huic tragædiæ. Freqventius etiam aures ſonant & inarticulata tremulaqve lingvæ motio præcedit, ut & caligo oculorum, viſusqve obtenebratio, aut ſcintillarum micæ præ oculis ſplendentes, circulive ignei circumlati, aut tenuiſſimæ obverſantes nubeculæ,

culæ, aranearumve telæ: aut volantes culices puſillæve aliæ beſtiolæ, aut propendentia marmorum maculis ſimilia marmarygmata. Immo & ventriculi cordisqve palpitatio, & borborygmi ventris, ac hujus præcordiorumqve inflatio, cum ſternutamento & ſalivarum fluore, non raro præcurrunt. Nonnullis artus ingraveſcunt, aut ſtupore qvodam refrigeſcunt tremuntqve. Pleriqve ab aliqva particulari convulſione, vigentibus adhuc ſenſibus, præmonentur, cum auræ veluti cujusdam aſcendentis ad cerebrum ſenſu. Inſtante acceſſione, æſtuantis veluti maris murmur qvoddam repentinum & ſæpius fragor qvidam interior percipitur, ſplendoresqve qvidam purpurei, aut nigri, aut omnes una permixti ob oculos in orbem verſantur, ut in cœlo iris prætenſa eſſe videatur; tumqve vertigo & caſus ſeqvuntur. Qvapropter qvi jam aſveti ſunt morbo, futuram ab experimento calamitatem proſpiciunt & ex hominum freqventia fugiunt ad ædes ſuas, aut alium qvempiam maxime notum, aut loca etiam deſolatiſſima qværentes; idqve faciunt præ timore ac turpitudine morbi.

III.

Qvi enim ſic apprehenduntur, ſibi haud qvaqvam conſtant, ſed repentino mentis nubilo pleriqve obtorpeſcunt & moribundo corpore ceſſante

animo cadunt, mille convulſionibus miſerrime ſe diſtorqventes: ignari tamen hujus tantæ ſunt calamitatis, qvippe qvam ſenſus privatio intuendiqve ſublata facultas abſcondit. Non audiunt, non vident & nihil qvicqvam tales intelligunt, judicant aut ſentiunt. Motus omnes, tam ii qvi voluntatis qvodam nutu peraguntur, qvam qvi nullo illius præeunte imperio fiunt, mire perverſi & inordinati, non ſolum in externis, ſed in internis membris omnibus. Truncus corporis varie attollitur & iterũ deprimitur, aut ſtatuæ inſtar plane rigeſcit. Convelluntur brachia, cruraqve contracta adeo & concuſſa brevibus ex intervallis huc atqve illuc jactantur, ut illa in qviete continere, aut diſtenta per vim explicare facile non ſit: pollicum & digitorum arctiſſima eſt compreſſio, ut frangi poſſe potius, qvam aperiri manus vola, aut diduci phalanges digitorum à valente qvamvis homine, facilius videatur: cervix violente incurvatur & caput inprimis varie conqvaſſatur non ſine horrore adſtantium: nonnunqvam enim pronum, ceu arcus, inflectitur, ita ut ſubinde pectori maxilla impingatur: nonnunqvam verò in ſcapulas refringitur, veluti iis, qvi violente crinibus trahuntur, uſu venit: nonnunqvam modo in hanc, modo in illam partem, ad humeros admovetur, & ad terram ſaxaqve non raro alliditur:

tur. Facies etiam ipſa contorqvetur varie: palpitant malæ: oculi modo extra prominent & immobiles ſunt: modo convulſorie moventur, ipſorumqve adeſt inverſio, qvæ ſæpe perſeverans etiam poſt acceſſionem ſtrabos fingit ægrotantes. Os qvoqve diſtorqvetur, aliqvando magno hiatu diſtrahitur, lingvaqve extra prolabitur, qvæ aliqvando dentibus illiſa, qvaſſatione vexatur, aliqvando magno vulnere ſauciatur. Dentes interdum convulſorie inter ſe colliduntur; interdum claviculati adeo ſunt, ut eos diducere ſit difficillimum. Stertunt ægri & in gutture ſtridorem edunt. Aphoni ſunt, aut ſubmurmurant, obſcuramqve vocem & non articulatam elidunt: nonnunqvam qviritantur & in voces qverulas, imo cachinnos veluti qvosdam effunduntur: interdum vero magnos clamores edunt & immaniter vociferantur. Reſpiratio ſuſpirioſa eſt & ſuffocatoria, qvalis laqveo ſuſpenſis. Cor violenter concuti & in ſternum allidi, ventriculus & inteſtina vibrari, ceteraqve deniqve viſcera vario divelli motu perſentiuntur: micant tamen arteriæ initio ſatis vehementer, ſed cum freqventia & duritie; in fine vero tarde & langventes: in univerſum autem ordine carentes. Aliqvando pulſus & reſpirationis ceſſatio obſervatur, mox per intervalla reſumtio. Seqvitur in paroxyſmi decurſu ſpumæ

mæ

mæ per os & qvandoqve etiam per nares fluor: interdum urina redditur, & alvus fluit ac genitura involuntarie excernitur. Ubi remiſit morbus, omnium geſtorum eſt ignorantia & nulla cognitio, membrorum ſegnities, diſſolutio & langvor, capitis perſeverat gravitas, lingva in ſermone perplexa eſt aut titubat, diſſoluti ſunt, pallentes, oblivioſi, ingenio torpidi, animo abjecti, timidiqve & mœſti, ob lasſitudinem & verecundiam mali.

IV.

Et hæc qvidem exqviſitæ affectionis comitialis eſt idea, qvam tamen cauſarum & corporum aliorumqve coincidentium diverſitas, multifariam variare ſolet, ut non uno impetu, neqve pari atrocia, ſed diverſis ſymptomatis minoreqve interdum vehementia ægrum afficiat; cum nempe impetens cerebrum injuria graviori creandæ acceſſioni impar eſt, & brevem fugacemqve paroxyſmum ciet, aut in limine veluti ſubſiſtens, imperfectum inſultum parturit. Unde videas in leviori paroxyſmo nec toto corpore convelli ſemper, neqve corruere omnes, qvin aliqvando qvosdam titubando pedibus ſubſiſtere, & motu vacillante hinc inde diſcurrere ac variis inordinatis corporis motibus agitari, hallucinante ſolummodo viſu, ceterisqve ſenſibus qvaſi deficientibus. At in perfecta conſummataq;

epi-

epilepſia omnes rectrices functiones ceſſant, ac motus arbitrarius omnis tollitur, è contrario motibus involuntariis & convulſivis corpus cietur, imo potisſima hujus affectionis idea in functionum principum abolitione & convulſorio corporis motu conſiſtit, hisqve genuinis ſignis à convulſione & apoplexia ceterisqve affectibus ſoporoſis diſtingvitur.

V.

Ex qvibus omnibus clarum evadit, qvoniam cum ſenſu univerſo ablato motus qvoqve omnis in toto corpore pervertitur, ipſum ſenſorium commune, ſive principium ſenſuum omnium, motusq; arbitrarii & animæ ſentientis ſedem, in hac pasſione præcipuè affectam eſſe. Cerebrum puto, cujus univerſa moles ex innumeris minutis glandulis, indeq; proſilientib9 infinitis miræ tenuitatis & qvib9vis aranearũ telis ſubtilioribus, filamentis candicantibus, vario ductu flexuqve mirabili implicitis, & demum diſtincto ordine in corpus univerſum & omnes ejus partes funiculorum inſtar exporrectis, tam affabre eum in finem contexta eſt, ut miniſterio glandularum, ex delato per arterias carotides & vertebrales internas ſangvine ſeparentur recolliganturq; intra niveas medullæ fibras ſubtiliores purioresve aereæ particulæ, & uno continuo atqve

 æqva-

æqvabili flumine per totum ſyſtema nervoſum muſculosqve & partes omnes diffundantur. Hic enim eſt animalis ille ſpiritus, cujus influxu per totum corpus præſens eſt anima, & cordis pulſatio ac vitalis ille ſangvinis humorumqve omnium circulus perennat, ſpiritusq; in pulmonibus viget reciprocatio, & cuncta ſenſuum motusq; inſtrumenta muniis ſuis funguntur : qvamdiu videlicet iſte mentis imperio ſubeſt, & elatere ſuo robur immittit fibris motricibus, plenoqve fluens alveo ſenſuum organa ita vigorat, ut tactus ab objecto in ſenſoriis externis per nervorum longitudinem mox ipſum in meditullium cerebri redundet, & animæ ſentienti deferatur.

VI.

At longe aliter ſe res habet, cum motus ſpirituum & emanatio e cerebro pervertitur, & animi imperium ac juſſa detrectat. Langvet enim & perturbatur oeconomia corporis, partesqve minus recte officium ſuum obeunt & tota non raro machina ruinam minatur; cum deſtituta elatere & vi motrice ſpirituum in ſemet ipſam concidit, & intercepto, qvod animæ cum corpore intercedit, mutuo commercio, ſine ſenſu, alto oppreſſa ſopore, immobilis jacet, aut violentis membrorum tremulisqve ſubſultibus & ſpaſmis concutitur, ob inter-

terruptum conturbatumqve & impetuoſum ſpirituum motum, qvem qvia omnes in epilepſia primario læſæ functiones conſeqvuntur, proximam illius pasſionis cauſam habendam eſſe exiſtimamus.

VII.

Iſtum vero præternaturalem ſpirituum motum ad clariorem rei perceptionem illuſtrari qvodammodo poſſe opinamur exemplo vorticum, qvos aqvæ concitatiore curſu in cataractas irruentes, & cum ſimul pertranſire neqveunt, in gyrum verſæ, ſolent deſcribere. Simili namqve modo flumen iſtud ſpirituũ animalium in poros fibrarum meditullii cerebri obſtructos impingens, & a tergo inſeqventi fluvio occurrens, reflecti & vorticoſo qvodam motu abripi videtur. Qvam ob cauſam ſenſuum omnium perturbatio epilepſiæ accesſionem præcedit & rotari omnia ob oculos circumpoſita videntur. Plerumqve etiam tumultuantis ſpiritus murmur auditur, & ſibilo aurium fragoreqve qvodam interno deluditur æger, eoqve vel illi finitimo, qvi tonante fulmine e nubis ventre prorumpit, vel illi affini, qvi a torrente ex prærupto in declive delabenti editur, tanqvam citisſimus eſſet æger abruptisſimis amnium cataractis. Et qvoniam ita in verticem acti ſpiritus, magnaq; vi

commoti, globoſam cerebri figuram impetuoſius inflant, & undiq; ſibi exitum qværentes, inter obſtructas fibras, veluti obſtantes ſcopulos, qva data via, erumpunt, moventur illi qvidem, non arbitrio voluntatis, ſed uti fert neceſsitas præcipitis illorum lapſus & derivationis, modo per has, modo per illas fibras, maxime inæqvali impetuoſoqve influxu: Hinc qvia in alios nervos liber ſpirituum commeatus intercipitur, in alios omnis illorum impetus fertur, neceſſum eſt, qvosdam muſculorum, qvi virium humanarum ſunt fundamenta & grave corporis ſuſtentant pondus, ſpirituum inopia langveſcere, alios additi elateri ſui roboris ope ad motus inordinatos impelli, atqve in præceps corruere hominem, aut potius proſterni, & huc illuc commoveri membra ac diverſimode agitari. Prout enim ſpirituum influxus vel plerorumqve nervorum, vel appendicis medullaris origines, aut hæc illave tantum paria impetit, hinc nunc totius corporis, modo artuum, modo qvarundam tantum partium, externarum vel internarum, graviores vel leviores ſpasmi motusqve diverſi convulſivi ſeqvuntur. Inde verò omnis ſymptomatum reliqvorum varietas pendet, qvæ ſæpe ſtuporis plena admirationem contemplanti pariunt. Sollicitata nimirum vi motus violenti ſpirituum, uri-

næ,

næ, fæcum & genituræ receptacula, contenta ſua injuſſa ejaculantur. Convulſi cum ſepto transverſo thoracis muſculi compresſiqve pulmonum folles aerē per cannæ fiſtularis anguſtias diverſimode & violente exprimunt & pro hujus vario ad dentes, lingvam, labia & palatum appulſu, varios clamores, vel ejulatus, aut cachinnos excitant. Saliva ex ſuis glandulis veluti per ſetaceum in palatum expreſſa & ab aere æſtu reſpirationis iſto ultro citroq; commeante, ſuccuſſa in ſpumam efflorēſcit oraqve & nares inundat. Inflati cum peritonæo imi ventri muſculi turgidaq; impetuoſo ſpiritu membranacea & glanduloſa viſcera veluti in molem attolluntur & extumeſcunt. Et qvia convulſis inteſtinis neceſſum eſt qvodammodo comprimi exprimiq; flatus iſtiusmodi nauris familiares, & compreſſos pro ſuo ingenio ſurſum ferri moveriqve, hinc murmura illius ventris & tumultus, hinc tumor inflatioq; præcordiorum inſignis & ſtupenda, ut extare ſupra coſtas ventriculus qvandoqve cernatur, obſeſſus inqvam diſtentusqve flatuum impetu & copia. Hæc autem omnia neſciente anima fiunt, nec qvicqvam eorum laborans in paroxyſmo externo ſenſu aliqvo percipit, neq; principibus potentiis ulla ſupereſt libera operatio, neqve expeditus præteritorum meminit, qvia propter

obſeſſum ſenſorium commune turbatosqve graviter ſpiritus, & convulſa ſenſoria externa, interrupta eſt convenientia, qvam Deus inter motus ſpirituum in cerebro & varias mentis cogitationes poſuit, ut neq; recipi poſſint, neq; percipi, qvæ machinæ noſtræ per objecta imprimuntur, neq; novũ impetum mens conciliare valeat vel alio divertere impetuoſius irruens cerebri & nervorũ fluidũ. Interpoſito autẽ tempore, ſenſim ad ſe redit & vires ſumit animus, membrorumq; intentorũ relaxatio ſeqvitur, unaqve qvies ſive ceſſatio vibrationum concusſionumqve ex intervallis repetentium, ac per ſe ipſum tandem conſurgit æger, cum diſſoluta cauſa implens & qvalibet vi de cerebri latibulis excuſſa in ventriculos confluxit, & ſoluti ab humoris ſeroſi compedibus ac libertatem nacti ſpiritus ſe liberius expandunt & omnes cerebri meatus ac univerſum genus nervoſum æqvabili, eoqve tranqvillo & placido motu ſubeunt, atq; adeo reddito ſpiritibus libero commeatu, omnes partes cum ſenſum, tum motum recuperant.

VIII.

Inter cauſas antecedentes & internas primum tenet locum infirmitas & prava cerebri conſtitutio, qvam communem omni epilepſiæ cenſeo, etiam

tiam illi, qvæ per conſenſum ſive ventriculi, ſive hypochondriorum, ſive uteri, aut alius cujuscunq; membri, ſuboriri creditur; qva veri ſpecie, aliis judicandum relinqvo, qvi juſta rationis lance rem accuratius expendunt. Videmus non raro ventriculum graviſſimis ſpaſmis agitari & vel vomitu, vel ſingultu, aut dolore acutiſſimo, fatigare ægrum, nunqvam tamen tantam vim habere in communicando capiti malo, ut epilepſiam ſtomachicam, ceu vocant, excitet. Qvodſi itaqve hoc maxime nervoſum organon & præ ceteris ſpiritu animali affluentiſſimum illius affectus autor eſſe neqvit, qvid erit ſperandum de pollice manus, aut extremo pedis digito, à qvibus tamen ſæpius oriri inſultus caduci & injecto iſtis partibus arctiori vinculo præcaveri poſſe, communis gravium Medicorum eſt ſententia. Ita *Hollerius*, *Borellus* aliiqve, qvos longa ſerie adductos apud Cl. *Deckerum in comment. ad praxin Barbett.* videre eſt, complura eorum exempla narrant, qvibus ante totius corporis caſum & concusſionem, humeri articulus, brachium, ſura, digitus in manu unus vel plures, aut pars aliqva in pectore cum auræ veluti cujusdam aſcendentis ſenſu convellerentur, gutta crampa, aut tremerent. Nos venerari decet tantorum virorum autoritatem, tametſi eo non adducamur, ut

cre-

credamus, epilepſiæ fomitem in articulo v. g. humeri, vel brachio aut digito pedis, aliave parte corporis delituiſſe ſuamq; noxam ad cerebrum, ex ſe inſons & ſanũ, propagaſſe. Id enim omnibus fere epilepticis familiare eſt, ut ingruente paroxyſmo, primo ſpaſmum vel tremorem in parte qvadam, interna vel externa, alioqvin ex ſe ſana & inculpata, experiantur. Qvamobrem veroſimilius, ſi qvid recte ſentio, videtur, iſtos particulares ſpasmos, epilepſiæ prodromos, non tam culpa partis & latentis in eadem mineræ morboſæ, qvam ipſius conſenſu cerebri evenire, & inſtantis univerſalis convulſionis, ſive incipientis irregularis & impetuoſi ſpirituum in cerebro motus, ſigna tantum exiſtere, qvo invadente jam cerebrum materia morbifica, ſpiritus propter obſtructas qvasdam origines nervorum, per alias potentiores majori copia in partem hanc vel illam impelluntur & propter vehementiorem appulſum atqve mox ſupervenientem tremorem vel contractionem violentam partis reflexi, motu hoc ſuo undulatorio ad cerebrum propagato ingratam huic affectionem imprimunt; qvo fit, ut de aura aſcendente à parte convulſa ad cerebrum conqverantur ægri, & cauſam morbi per nervos vel vias alias illuc transmitti, vel ſpaſmum ſaltem eo usqve continuari & epilepticam acceſſionem excitare, Medicorum qvidã ſibi perſvadeant.

IIX. Vi-

IIX.

Videtur autem infirmitas cerebri potiſſimum in prava pororum figura & laxitate qvadam glandularum fibrarumqve conſiſtere, qva plus æqvo aperti illarum pori non ſolum ſubtiliorem & defæcatisſimam lympham, verum etiam aliam ſeroſam materiam, inſtar apertioris cribri transmittunt, quæ ſi vel copia, vel crasſitie, aut ſalium affluentia, aliasve ob cauſas impar ſit minimis ac fere cœcis fibrarum meditullii cunctis meatibus ſubeundis, & eorum qvosdam comprimendo, alios dilatando, liberum ſpirituum commeatum, qvo in nervos tendunt, tollat, epilepſiam facile accerſit. Qvæ inprimis cauſa eſt, qvod pueris tam familiaris hæc ſit affectio & iisdē fere connaſcatur, aut eos mox ab ipſo ortu, cum adhuc humidisſimi ſunt & toti velut mucilaginei, freqventius invadat. In illa enim prima ætatula ob vix conſiſtentis cerebri mollitiem abundanti ſeroſæ colluviei facilior datur in tenellas & laxiores medullæ fibras aditus, & naturalis ille laticis nutritii per cerebrum tranſitus facillime præpeditur, qvando aeris injurias experiri incipit, aut ex dentitione labores, vel alia qvavis occaſione στάσιν & coagulationem patitur. Unde qvibus in infantili puerilive ætate ulcera, puſtulæ, & tumores, abſceſſusq; in caput, in aures & reliqvum corpus erumpunt, & ſalivoſi mucoſiqve exiſtunt, ii fere im-

immunes ſunt a ſævo hoc pathemate, & procedente ætate facilius degunt; qvoniam abundans humiditas educitur & confirmatior fit firmiorq; glandulоſa cerebri compages. Idem ex ætatis mutatione evenire ſolet, utpote qva ſenſim univerſum mutatur corpus, humidiq; redundantia abſumitur & ſingularum partium figura atq; proportio indies ſtabilior & immobilior redditur, unde exhauſta materia, cerebroq; ac nervis confirmatis, victoria ſeqvitur. Aliqvando tamen per id temporis non plane ſolvitur hæc paſſio, ſed inſuperata non raro perſtat, & una qvaſi connutritur ac fere conſeneſcit cum ægro, propter inemendabile cerebri vitium, intuitu cujus inter hæreditarias affectiones recenſetur, & a parentibus vel etiam avis translata vulgo creditur.

IX.

At non ſemper a primæva conſtitutione, aut ortu, parvulis ſolum mali pendet origo, ſed non raro etiam annorum progreſſu & qvavis ætate exoritur: Tanta enim cerebri exqviſita eſt ſtructura, ut vitiato vel immutato leviter aere, ut innuebat *Hippocrates de morbo ſacro*, illud inter ceteras partes primum conſentiat, & diverſum a ſe ipſo reddatur: qvod tamen freqventiꝰ ſeqvitur & facilius, cum humores arteriis contenti externorum incongrua miſcela, vel ſaltem vitioſa compage, aut copia ſua & impetu, anguſtæ molliq; glandularum fibrarumqve cerebri fabricæ vim inferunt, ac ipſam laxant & penetrant. Qva qvidem ratione febres variolarum eruptionem præcedentes, ſangvinis in male judicata febri recrementa, nec non plethoram ſangvinis, & ſuppreſſas purgationes ſolennes & fami-

miliares, fluxus nimirum menſtrui, hæmorrhoidum, urinæ, &c. epileſiam concitaſſe legimus. A qva cauſa non mirum eſt, gravidas etiam mulieres affectibus epilepticis obnoxias vivere, qvoniam ſangvine menſtruo non repurgato & parte ejus nutritia in fœtus alimoniam erogata, ſeroſa in toto pars & proinde in capite ſuperfluat oportet, unde facile compresſio vel obſtructio tubulorum cerebri, & hinc inæqvalis ſpirituum influxus ac epilepſiæ inſultus produci poſſunt. Eadem eſt ratio obſtructionum in venis, a qvibus oriri caducum ſeqventi *Aph. laudatus Cous l. c.* affirmat: *Sacer*, inqviens, *morbus fit, cum obſtructiones multis modis circa venas contingunt, & ſangvinis motus prohibetur; atqve hic qvidem ſiſtitur, ibi tardius permeat, alibi autem citius.* Id qvod dilucide confirmat oppido rara ac digna notatu obſervatio Cl. *Jac. Sponii Aph. nov. ex Hipp. 9. Sect. 2.* qvi circa Epileptici cadaver apertum alia inter notavit varios jugularium venarum ramos a muco viſcido & tartareo ita obſtructos, ut gypſo viderentur infarcti: unde eleganter concludit, ob impeditam in iſta parte circulationem, ſangvinem & inprimis ſeroſam colluviem in cerebrum regurgitaſſe, & primo ſomnolentiam, deinde inſultus epilepticos peperiſſe & e vivis tandem ſuſtuliſſe hominem. Sunt & aliæ cauſæ internæ & ægritudines, e qvibus lubricus eſt in epilepſiam tranſitus, qvas gratæ brevitatis amantes hic conſultò præterimus.

X.

Qvod ad externas & evidentes hujꝯ pathematis cauſas attinet, illarum aliæ temperiem cerebri & fabricam affabre factam lædunt & immutant, aliæ ſeroſam colluviem gi-

gnunt aut impellunt, aliæ ſpiritus nimium commovent & turbant: Qvare aut affectionem de novo creant, aut paroxyſmos excitant. Tales ſunt, qvæ ſeſeqvuntur: Prava victus ratio, & nimia ingluvies, viniqve injurgitatio, qva ſangvinis exuperantia & cacochymia generatur, arteriæ cerebri infarciuntur, hujusqve glandularum tonus laxatur & pori aperiuntur, ut ſeroſam colluviem in medullares fibras transmittant. Hinc facile in pueris hoc venit malum a copia & craſſitie lactis, & ſi nutricem lactent ſucci plenam & vini potatricem; ſæpe enim adverſa valetudo lactantis, temerat eã, qvæ felix lactentis erat. Immodica aut aſſidua venus, & maxime ſi intempeſtiva fuerit, ventriculo ſc. aut nimium repleto, aut famelico; ea namqve cerebrum præ ceteris membris maxime laceſſit ac fatigat, & univerſa in eo contenta vehementer agitat, ipſiusqve ac nervoſi generis robur diſſolvit, cum nihil magis illa ſpirituum animalium penu & florem lymphæ exhauriat. Nimium otium, & deliciosa vita, & ſomnus nimius, dum ſeroſam in toto & cerebro colluviem accumulant. Exercitatio vehementior, ubi plethoricum cacochymicumqve corpus offenderit; fuſi enim agitatiqve humores ad cerebrum impetum faciunt. Diuturnæ vigiliæ, vehemens & diu intenta applicatio in cogitando, ſtudendo, loqvendo, aut diſputando: Cujus rei inter alios teſtis eſſe poteſt *F. Petrarcha*, qvi dum chartis impalleſceret & libris immoreretur, miſerum hoc ſtipendium conſecutus eſt, ut ſubinde epilepſia laboraverit, ſicut nobis reliqvit *Hieron. Gabucin.* Idem expertus eſt *Diodorus Grammaticus*, de qvo *Galenus* commemorat, eum epile-

pſiæ paroxyſmis illico correptum fuiſſe, ſi vehementius in tradendis egiſſet præceptis, aut altius, ſive acutius cogitaſſet, vel etiam inediam diutius eſſet paſſus, aut iram minus inhibuiſſet. Præ ceteris vero animi pathematibus, repentinus terror, aut ſubita conſternatio, qvia ſpiritus majorem in modum percellunt atq; a ſolito influxu avertunt, ita commovere homines poſſunt, ut protinus in epilepſiam incidant. Qva culpa paſſionem hanc freqventer efficere, ſive excitare ſolent, malum nuntium ſubito adveniens, horridum atroxve ſpectaculum, bombardæ aut tonitru fragor, aut tubarum ſubitus clangor. Huc etiam pertinent contuſiones & vulnera capitis. Mora ſub ſole & circa ignem diuturna: exuperans frigus: pluviarum multitudo: repentinæ aëris ad contraria mutationes. Ventorum vehementia, præſertim ſi auſtrales fuerint; Auſtri enim caput plurima replent humiditate & ſuperfluitates agitant. Ad ultimum vero omnia, qvæcunqve caput implent, ſive bono, ſive pravo odore excellant, qvia morbum detegunt & acceſſionem excitant, hunc cauſarum cenſum ſubeunt. Ceterum recenſendis aliorum opinionibus hic lubentes ſuperſedemus: Nam ſtimulum & irritationem a ſale acri non admittere videtur molliſſima cerebri ſtructura, inprimis vero recens natorum, cujus adhuc tam teneræ partes, ut vix ſibi ipſis hæreant. Exploſionem vero ſpirituum *Williſianam* explicandis in epilepſia occurrentibus phænomenis omnibus accommodatam maxime atqve aptiſſimam fatemur, modo deſumpta a pulvere pyrio ſimilitudo illa Naturam omnino ὁμόψηφον haberet.

XI.

Illud autem tum ex membri affecti præſtantia & dignitate, tum ex affectionis natura & magnitudine, ſatis luculenter patet, magnam eſſe & diram calamitatem epilepſiam: Pueros namqve pulchritudinis invidia perdit, nec non & alios deformes efficit, juvenes & adultos; qvosdam ſtrabos oculorum converſione reddit; qvibusdam faciem torqvet, aut manum inutilem reddit, aut ſenſum aliqvem prorſus aufert; aliqvos in melancholiam, aliqvos in furorem adigit: nonnullos vero prorſus infatuat: aliqvando etiam in apoplexiam aut paralyſin migrat. Diuturna eſt affectio, ratione conſtitutionis, peracuta & pernicioſa ratione paroxyſmi, qvandoqvidem non raro una acceſsio hominem rapit. Recens autem affectus profligatu facilior. Mitior qvoq; ac debilior ea, in qva mite s, brevesq; ſunt paroxyſmi, libera ſpiratio, ſymptomatum paucitas, qvando & excitantibus medicamentis facile cedit paroxyſmus. At antiqva epilepſia ægre ſaneſcit. Summe pervicax ac pene deſperata, qvæ ab ineunte ætate conſenuit. Fortis ea, qvam anhelitus comitatur difficultas: In epilepſia enim ſicut in aliis affectibus ſoporoſis, periculi magnitudinem etiam ex anhelitus nocumento conjicere oportet; qvare cum ſpirationem vehementer impeditam, difficulterq; procedentem videris, vehementem eſſe epilepſiam ac pernicioſam conjicere debes. Pertimeſcenda valde illa, in qva æger ſubito corruit cum clamore forti ac dentium ſtridore, in qva ſtertor & anxia reſpiratio, everſio partium faciei, vehemens ac diuturna totius jactatio, concusſioqve, in qva ſpumæ copioſa rejectio, genituræ excretio, urinæ & ſtercoris fluor; qvæ poſt

ve-

vehementem agitationem, qvaſſationemq; in altam qvietem deſinit, & totius corporis diuturnam refrigerationem ac ſtuporem, exhauſto animali ſpiritu. Acutisſima & cito interimens, qvæ ſymptomatum vehementiam & paroxyſmorrm asſiduitatem habet. Illa demum deſperata, in qva mens graviter læſa eſt, aut æger attonitus.

XII.

Cum igitur tam grave & periculoſum ſit malum epilepſia, ad curandum id omne ſtudium conferendum eſt. Aliter vero præſenti paroxyſmo ſubvenimus, aliter affectionem radicitus exſtirpare conamur. In paroxyſmo ſcopus eſt, ſeroſam colluviem, qvæ caput obſidet, diſſolvere & disſipare, ut apertis reſeratisqve cerebri meatibus, ſpiritus ad conſvetum motum redeant, ceſſentqve proinde mala, qvæ vel longam infirmitatem, vel interitum minabantur corpori; pro qvo obtinendo ſcopo, qvæ ſeqvuntur, moliri expedit. Paroxyſmo detentum lucido conclavi, ac modiocriter calido locato, ſublimiori capite, ut humorum momentum deorſum vergat & liberior evadat reſpiratio. Alta voce proprio nomine æger inclamandus & movendus ſenſus eſt. Convulſas diſtortasq; partes manibus perunctis molliter tractando demulcere convenit ac dirigire. Os ligneo cuneo aperiendum, lingva qvoq; reducenda & à dentiū illiſu arcenda; pro qvo perqvam exiguus ex ruta, vel ſalvia ſacculus dentibus inter ſeratur, ut anhelitus ſit facilior & ſpumanti ſalivæ exitus pateat: qva deterſa infundantur cum aqva fl. tiliæ vel lil. convall. ſpirituoſa, aut epileptica Langii guttulæ aliqvot

ſpi-

ſpiritus ⊖✻ci ſimpl. vel caſtoreati, vel ſalis alterius volat. puri, aut oleoſi & aromatici, qvibus nihil propemodum efficacius eſſe ad excitandos ſpiritus, tuendumqve humorum circulum, multiplicibus ſeculo noſtro experimentis deprehenſum eſt. Sunt enim ſalia iſta maxime mobiliũ & tenuisſimarum partium, qvæ corpore receptæ, in univerſam ſangvinis maſſam & intima corporis penetralia ſtatim eluctantur, & hærentes in cerebro humores ad motum debitum inſtigant & impellunt, qvo fit, ut facilius in ſinus illius & ex his per infundibulum ad glandulam pituitariam atqve ſangvinis oceanum devolvantur. Qvin & ſolus eorundem ⊖ium odor mirifice experrectos reddit ſpiritus & epilepticos opportune excitat ſolaturqve. Qvare etiã naribꝰ admoveantur ⊖es vol. aut vapor ſolummodo immittatur ſalinus & penetrans, ex commiſtione ⊖✻ci & ſalis tartari, aqva ſimplici ſolutorum, concuſſoqve vitro excitatus. Lingvæ extremitas & fauces fricentur balſamo rutæ aut alio forti apoplectico. Eadem & temporibus illinantur, & ad radicẽ narium. In qvem uſum etiã juvat ruta caſtoreo mixta & cũ aceto acerrimo trita. Qvin & veſicantibus pone aures, & femoribus ac brachiis appoſitis, nec non glandibus & clyſteribus acrioribus, ſternutatoriis, capitis frictionibus & id genus aliis, uti licet, ſed cum ratione & judicio: Nihil enim ſpernendum, nihilq; temere faciendum.

XIII.

Superato paroxyſmo, ſpes omnis prophylaxeos, ſive præcautionis epilepſiæ, in emendanda totiꝰ colluvie ſeroſa, & à capite avertenda, tum in cerebro roborando & læſa ipſius temperie ac conformatione reſtituenda conſiſtit. Sic enim mor-

morbi radix funditus evelletur. Colluvies vero in toto emendabitur, ſi & redundantiæ ejus, & dyſcraſiæ, aut impetus cauſarum habeatur ratio, pro qvarum qvidem varietate, curatio inſtituenda. Igitur ſive adſit ſangvinis plethora, ſive purgatio aliqva naturæ ſolennis ſuppreſſa, ſemper curatio à V. S. auſpicanda eſt; qvæ qva parte incidenda ſit, ſuppreſſa evacuatio determinabit. Poſt miſſionem ſangvinis primas vias ab excrementis liberare convenit, ne ſc. in illis cruda, aut vitioſa, aut multa materia congeratur & inde in ſangvinis maſſam & ipſum cerebrum redundet. Qvapropter nunc vomitoriis, inter qvæ antimoniata præſtant, eliminanda e ventriculo ſaburra excrementorum, nunc purgantibus ſtimulanda ſunt inteſtina, ut ejiciant contenta præternaturalia & eliciatur è plexuum glandulis ac ipſo pancreate conglomerato circumflua cum ſangvine ſeroſa colluvies. Qvod qvidem ſæpiùs & per intervalla moliri expedit, interpoſitis ſubinde leniter incidentibus & attenuantibus, ob contumacem humoris viſcidi naturam, ipſiusqve ſucceſſivam regenerationem. Purgantia vero ſelecta ſint ex Jalapio, ſcammonio, colocynthide & ſimilibus parata, qvibus mercurius dulcis, ob vim egregiam, qva pollet, viſcidum reſolvendi expurgandiqve, addatur. Laudanda qvoqve infuſa ex rad. helleb. nigr. agarico, turpetho, fol. ſennæ cum herbis & floribus alterantibus & aromaticis. Purgato, ut decet, corpore, veniendum ad ea, qvæ ipſam ſangvinis maſſam depurant, & materiæ ſeroſæ reliqvias aut ſenſibiliter evacuant, aut per halitum diſcutiunt, cerebri temperiem & poros emendant, ipſiqve robur conciliant, tum intrinſecus aſſumpta, tum extrinſecus adhibita. Qvod attinet ad interna, efficacisſimum eſt præ-

ſidium decoctum qvajaci, ſarſæparillæ, chinæ, cum ſaſſafr. Indica, majorana, meliſſa, ſalvia, betonica & ſtœchade, hyſſopo, rad. angelicæ & pæoniæ, aut aliis huic affectioni conferentibus aromaticis atqve cephalicis, per plures dies ebibitum, juxta conſvetam normam & debitam victus rationem. Qvo vero tempore ſudores dimanant, tonſo capiti, prius deterſo ſudore, adhibeantur ſacculi ex herbis floribusqve cephalicis, baccis lauri contuſis, ſuccino & ligno aloës, qvorum uſum qvovis etiam alio tempore probamus. Inter diaphoretica, lympham corporis depurantia, merito numeramus antimoniata fixa, ſulphura nimirum antimonii, ſicca, vel ſoluta, qvæ tincturæ & olea vocantur, antimonium diaphor. bezoardicum minerale, ſimplex vel compoſitum, ſolare, lunare, joviale & martiale, ut & cinnabarina, antimoniatam nempe & nativam puriſſimam, qvam epilepſiæ magnetem magnus *Crato* vocavit. Sunt & multa alia, qvæ ore aſſumpta comitialibus opitulantur, qvatenus ſerum craſſum & torpidum attenuando, qvietem humorum in partibus impediunt, aut nimis fluxile & aqvoſum ſalesqve peregrinos imbibunt, invertunt & educunt, perſpirationem cerebri totiusqve corporis promovent, & illius poros leniter conſtringendo debitam tum glandulis, tum fibris cerebri ſtructuram reſtituunt. Huc igitur ſpectant omnia medicamenta, ſale fixo, vel volatili, eoqve liberiore, vel particulis terreis, aut oleoſis & aromaticis varie intermixto, gaudentia. Ex innumeris, præter ſuperius enumerata, præſtantiora ſunt & uſu probata, aromata gratiora, herbæ, radices, flores cephalici & fragrantes, ſemen lycopodii, viſcum corylinum & qvercicum, myrrha, cornu cervi, ebur, cranium humanum & hujus uſnea, ſecun-

cundina humana, unicornu marinum, cornu & ungula alcis, dens eqvi marini, apri, mandibulæ lucii piſc. caſtoreum, lapides cancrorum, lap. bezoar, lapides pretioſi, corallia, ſuccinum; ex qvibus parati ſpiritus, olea, tincturæ, elixiria, pulveres & alia compoſita multa extant, plura artificiose componi poſſunt, omnia tamen cum ratione moderando, juxta cauſæ & ſubjecti diverſitatem.

XIV.

Inter externa præſidia primatum obtinent brachiis inuſta cauteria, per patentes enim ibi fontanellas derivabitur ſcaturiens in cerebro ſeroſa colluvies. Salutare etiam auxilium præſtat, non pueris modo, ſed & adultis, inuſtio in occipitio, qvippe qvæ proximius eandem derivat & evacuat. Aliqvi in inveterato jam malo in ipſo capite, nempe prope ſuturam coronalem, cauterium admovent, aut in circuitu capitis ulcuſcula candente ferro excitant, non contemnendo juvamento; qvemadmodum beneficio cauterii juxta ſuturam coronalem admoti binos epilepticos ſe reſtituiſſe, *Carolus Piſo* refert, *libr. de morb. à ſeroſa colluv. p. m. 153.* Ad hunc ſcopum commendanda qvoqve veſicantia pone aures, nec non apophlegmatiſantia & errhina, qvorum amplam apud practicos ſylvã reperies. Cerebri vero temperiẽ & tonum corrigunt aqvarum thermalium ſtillicidia ſupra commiſſuram coronalem. Capitis lotiones ex decocto qvajaci cum ſerpillo, calamintha, hyſſopo, roremarino, ſalvia & ſimilibus, addita, ſi videatur, odorati vini portione. Cucuphæ item, pileive ex rubro ſantalo interſuti, cephalicisqve ſimilibus referti. Unctiones qvoqve ſupra detonſum caput & ſpinæ initium, ex oleo rutaceo, amaracino, coſtino, nardino, anethino, de

 ca-

caſtoreo, de ſuccino, philoſophorum, de benzoino, de ſtyrace calamita, & qvæ conſimili facultate pollent; adjectis item ab unctione cephalicis pulveribus. Amuletis utatur, qvi velit, nos iisdem parum fidimus. Atqve hæc generalis eſt comitialem curandi ratio: Qvæ vero ſpeciatim facienda, periti Medici prudentiæ committenda ſunt.

XV.

Qvantum ad Diætā attinet, aer purus ſit, ſerenus & temperatus; vitetur humidus, craſſus, nebuloſus & odoribus comitialem excitantibus infectus. Victus ſit attenuans & probi ſucci, facilisqve ſolutionis, cujus qvippe tanta eſt utilitas, ut epilepſias parvas qvidem & etiamnum incipientes penitus ſanet, inveteratas vero ac conſummatas valde juvet, qvare contraria ei incraſſans victus ratio maxime fugienda. Motus corporis ſit moderatus & convenienti tempore inſtituatur. Animi hilaritas maxime aucupanda. Ablegandæ curæ, ſolicitudines, mœrores, meditationes contentionis plenæ atq; ecſtaticæ, timores tum in aliis, tum vel maxime in puerulis, unde hac nota & crimine *Plato l. 2. de rep.* damnat, pueris narrare timorem terroremve incutientes fabellas, aut aliter terriculamenta confingere. Omnium exteriorum vehementium motuum ſenſus cavendus. Vitetur venus, utpote qvæ ſumme noxia & non inepte ab *Hippocrate* parva epilepſia nuncupata eſt. Somno etiam modus ponendꝰ, neqve interdiu aut ſtatim a cibo, ſed noctu capiatur. Nec ſupinus æger dormiat, ſiqvidem hinc morbus graviſſime excitatur. Excretiones omnes rite procedant, nec unqvam ſoli relinqvantur ægri, ne præter ſpem prehenſi, in aqvam aut ignem præcipites dentur, aut rei duræ alliſum caput aliudqve membrum frangant.

S. D. G.